

ادبیات عمومی و تجربی

هفته‌لق سیاسی، علمی و ادبی غزته‌در

جلد : ۲

سنه : ۱ ۲۰ ذی القعدة ۱۳۳۵ عه ايرتسی ۸ ايلول ۱۹۱۷ نوهر و ۱-۳۲

تصنيف السنه‌ده تورکجه هانکی صنف لساندن معدوددر . [*]

تورک لسانيله تورک‌لرک اصلی مسئله‌لرينک بربرينه مناسبتی اولديغندن تورکجه‌نک هانکی صنف لساندن معدود اولديغنی دوغری اوله‌رق تعین اللمک شبهه‌سز بزم ایچون پک مهمدر . حالبوکه فکرمنزجه اوروپالیر اصلمز کی لسانمز حقنده دخی خطا ایتکده وبوخطا ایسه کتابلرمنزه عینيله درج ایدلمکده اولديغندن حقیقت حالک لایقيله تظاهری ایچون بو برقاق سطرری یازمنی ملتزمه قارشى برخدمت ووظیفه عدایله‌دک . اوروپالیر تورک عرقنی جنس اصغر ایله جنس ایض بیننده متوسط ومه‌لز برعرق وتورکجه‌بی دخی چین لسانيله اوروپا لسانلری آره‌سنده متوسط برلسان اوله‌رق طائیفی ایستیورلر .

معلومدرکه اوروپالیر السنه موجوده‌بی اوچ صنفه آیریرلر : برهجالی لسانلر *Langues monosyllabiques* ، التصاقی لسانلر *Langues agglutinantes* ومتحول‌الاصل اولان لسانلر *Langues à flexione* .

بو اوچ صنف لسانک تعریفلرینی (قلود اوژه) نک غراضندن بروجه زیر ترجمه ایدیورز : « برهجالی اولان لسانلرده نه‌کیفیت ، نه‌کمیت ، نه‌زمان ، نه‌صیغه ، نه‌وصل ، نه‌حروف جر ، نه‌لواحق ابتدائه *préfixes* ونه‌لواحق انتهایه *suffixes* واردن . بولسانلرده مختلف‌جذرلر بربرلریله اولان مناسباتلری هر نه‌اولور ایسه اولسون هیچ برتحوله اوغرامقسنزین الفاظ مجرده حالنده یان یانه دیزیلهرک افاده مرام ایدرلر . بو عبارتده نه‌قدر جذر وار ایسه او قدرده کله بوانور . »

« برهجالی لسانلرک اک مشهورلری چین ، آنام ، سیام ، بیزمان وتیبت لسانلیدر . »

« التصاقی لسانلرده کله‌لر برهجالی لسانلرده اولدینی کی یالکز برز جذردن عبارت اولیوب بلکه بربريله التصاق ایلش متعدد جذرلردن ترکب وتشکل ایدرلر . بوجذرلردن بری کله‌نک

[*] بو مسئله‌بی جلال‌نوری بک - ترکجه‌منز - عنوانلی اثراخیرنده موضوع بحث ایتش ایدی .

بومقاله‌مومی‌الیهک نقطه نظرینی تأیید ایدر . [مجموعه]

تاریخ حرب خلاصه سی

[۳۱ مایس — ۵ ایلول ۱۹۱۷]

اوج آیلق فاصله ده جریان ایدن، حرب عمومی به یادوغریدن دوغری به عائد ویاخود دولایسیله
علاقه دار وقایع سیاسی و عسکریه پک چوقدر . بووقایعی عمومی و مختصر بر نظرله جمع ایده جکز :
ائتلاف ممالکینده

ائتلاف مملکتلرینک هپسنده ظهور ایسهن بحرانلرک صفت کاشفه سی ، اتفاق مربع مملکتلرنده
کوروللردن بوسبوتون باشقه ماهیتده در . فی الحقیقه روسیه ده ، فرانسه ده ، ایتالیا و انکلتزده کی
کلی ویا قسمی بحرانلر برر علامت ضعف و تشمت در .

روسیه (بحران اندر بحران) وصفنه ماصدق برحاله در . روسیه ده سوسیالیستلردن مرکب
تشکیل ایدیلن ایکنجی پرنس (لووف) قاینه سی دوشدکن صوکره ، بو قاینه ده حربیه و بحریه
ناظرلغنی ایفا ایتمش اولان مشهور اختلاجی کهره نسکی بر قاینه تشکیل ایتدی . بوموسقوف سوسیالیستی
حربییه و بحریه ناظری اولدقن ، نهایت حکومت موقته ریاست وکلاسنی احراز ایتدکن صوکره ائتلافک
النده بر آلت ، شدید بر جنکچواولدی . غالبچاده روسلره خسراندن باشقه برشی ویرمه ین ۱۲۰۰
تعرضی اجرا ایدلدی . اعتبارینی سرعتله توکته تن ایلک کهره نسکی قاینه سی دوشدی . یرینه دها جنکچو
ایکنجی کهره نسکی قاینه سی کچدی . کهره نسکی الان روسیه یی صلح منفرددن اوزاق بولوندی رارق
ائتلافله مشترکاً حربی قازانق املنده . فقط روسیه ، چارلق زماننده کندن چوق دها ضعیفدر .
الآن مجلس مؤسسانی طویلایه مادی . او قرائینا کندی باشنه بر قاینه تشکیل ایتدی . فنلاندیه
دیه تی حکومت موقته نک فسخ امرینی طانیایور ، استقلال ادعا ایدیور . ولایات بعیده و حتی سیریا
کندی هوالرنده . بری طرفندن ده اسکی دردلری تمیزله مک غائله سی وار . چار غائله سی سیریا به
نی ایدیور ، حربیه ناظر اسبق (صوخوملینوف) دعواسی آجلدی . اسکی رزالتلر میدانه
قونوبور . کرک صوخوملینوف و کرک ارکان حرب رئیس سابق جنرال (یانوشکیه وچ) ،
روسیه نک ، سفر برلکنی اعلان ایده ره ک حرب عمومی به سبب اولدیغنی آچقندن آچیفه سویله دیلر .
حربه آلمانیا و آوستریانک سبب اولدیغنی یولنده کی ائتلافک ادعای قدیمی جوروددی . الحاصل موسقوف
هیولاسی خراب و یتاب برحاله دوشمکه بزم ممنونیتمز ، سعادت و انشراحز آرتیور .

فرانسه ده ده بحران داخلی آلتدن آلتیه قایناشیور . (ریبو) قاینه سی حربیه ناظری (هن لووه)
ایله اخیراً داخلیه ناظری (مالوی) بی فدا مجبوریتنده قالدی . صوک زمانلرده (پوانکاره) نک
ریاست جمهوردن استعفا سی بیله مهراً روایت ایدلدی . چونکه آلمان باش وکیل لجیدی دوقتور
(میخائیلیس) ، « ده موقرات و حامی صلح و مدنیت » فرانسه نک ، آلساس لوره ندن باشقه (ره ن)
نهرینک غربنه ده کوز دیکه ره ک روسیه ایله معاهدات خفییه عقد ایتدیکنی بر نطقنده سویله دیکی کبی ،
دیگر بر نطقنده ده « ملترک حامیسی » اولان ائتلافیلرک تورکیه اراضیسنی تقسیم ایچون ۱۹۱۵
سنه سی بدایتلرنده عقد ایتدکری معاهداتی افشا ایلدی . بالطبع فرانسه نک حربیه نصل فایه لر
ایچون دوام ایتدیکی سؤالی پوانکاره یی ده ، ریبوی ده فنا حالدیه صارصدی .

ایتالیاده ده الیوم فنا علامت عصیت عرض ایدیور .

انکلتزده ده واقعا (لوئید جورج) الآن پابرجای عناد ایسه ده آرقداشلرندن اماشه ناظری
لورد (دیوهنپورت) ی ، (قارسون) ی و اخیراً ده استوقهولم سوسیالیست قونفرانسنه اشتراکی

التزام ایدن عمله ناظری (هندرسون) ی فدا ایتدی عمله نك مخالفتی آرتیور .
 بویاز (سیام) و (لیریا) حکومتلری انکله نك تسویلاتیه آلمانیا به اعلان حرب ایتدیلر .
 ائتلاخیلر یالکز اسپانیایی ایسته دکلیری یوله کتیره مه دیلر . آغستوس نهایتلرینه دوغری انکلیز
 وفرانسز آلتونلرینک اسپانیاده قوباردینی و اوایلای اختلالی (داتو) قابینه سی شدتله باصدیردی .
 سیاسی خلاصه مزی اکمال ایچون یونانستان حادثاتیه صلح مسئله سندن ده بحث ایتک مجبوریتنده یز .
 قرال قسطنطین حزیران واسطنده ائتلافک فوق العاده قومیسری (ژونار) ک تدابیر یله یونانستاندن
 چیقارلادی . یرینه ائتلافه مخالف اولان ولی عهد دکل ، ایکنجی اوغلی آلکساندر قراللق مقامنه کچیرلادی .
 وه نیزه لوس باش وکالته کتیرلادی . آجاق تضییقی آلتنده بویون اکن یونانستان الیوم پریشاندر .
 تموز بدایتنده اتفاق مریع دولتلریله قطع مناسبات ایدن وه نیزه لوس حکومتی ایکی آیدن بری الان
 اردوسنی جمع ایدوب ائتلافه معاونت فعلیه ده بولونامادی .

حربک دردنجی سنه سنه کیردیکمز صیراده پاپا حضرتلری عموم دولتلره بر نوطه ابله صلح
 تکلیفنده بولندیلر . بونوطه ده شرفلی بر اوزلاشمه صلحی ، انسانی اساسلر تکلیف ایدلمکده در .
 اتفاق مریع بونی ممنونیتله قارشیلادی . فقط ائتلاف الان (آلساس لورهن) و (ایتالیا ایرره
 دهنته) ، بویوک صربستان ، بلچیقایه تضمینات خیالرنده قوشدینی و بونلری ، شیمدی دنیانک
 هر طرفنده پک مودا اولان « الحاقسز و تضمیناتسز صلح » پره نسیپنه مغایر بولمادی ایچون (؟) پاپانک
 نوطه سنی باردانه تلقی ایتدی . فکریمزجه بونوطه دن ده بویوک برشی بکله نه مزی .

استوقهولم سوسیالیست قونفرانسنک تاریخ اجتماعی ده متمادی تأخیر ایدلمکده در . ائتلاف
 حکومتلری سوسیالیست صرخصلرینه پاساپورط ویرمک ایسته مه یورلر و بویوزدن بر خیلی اختلافلر
 تحت ایده جک کی کورونیور .

کذلک روس اختلالچیلرینک ابتدا بویوک برصفوت درونله اورتایه آتدقلری (ائتلافک حرب
 غایه لرینک تعینی) مسئله سی ده معاهدات خفیه نك نشری طلبی کی شیمدیلك صویه دوشدی .

وقایع عسکریه

غرب جبهه سنده ائتلافک مایس تعرض معظمنک ، انکلیزلرک (لهنس) ، (آراس) ،
 (اسقارپ) طرفلرنده وفرانسزلرک ده (شامپانیا) ده اجرا ایتدکلری هجوملرک یوز بیکارجه ضایعاتله
 آریدیکنی ۳۱ نومرولی نسخه مزده قید ایتشدک . انکلیزلر وفرانسزلر هجوملری حزیران ایچنده
 تکرارلادیلر . ایلری کری مد و جزر حالنده وقوع بولان آلمان مدافعه سی دشمنلرینه پک آخیر
 ضایعات مقابلنده آنجق بر ایکی کویدن وسپردن باشقه برشی ابراقادی .

تموز آبی ، غرب جبهه سنده ، نسبة ، اوافق تفک محاربه لرله جریان ایتدکدن صوکره
 آغستوس بدایتنده (فلاندر) ماحمه عظیمه سی باشلادی . شایان دقت بر صدق افاده التزام
 ایدن آلمان تبلیغ رسنیلری ، انکلیزلرله فرانسزلرک تقریباً بر میلیون کشی ایل و صیق
 کتله لر اصولنده اجرا ایتدکلری بو تعرض دهاشی « حرب حاضرک بیله اک مخوف محاربه سی »
 اوللق اوزره و « بروسیلوف اوردولرنده بیله کورولمین درجه ده بر انسان اسراف » صورتنده
 قید ایتدی . آرادن اونی بش کون کچدکدن صوکره عین درجه شدتده ایکنجی فلاندر حربی
 پاتلادینی صیراده فرانسزلرده (وردون) جبهه سنده تعرضه کچدیلر . لکن ایکی متفق متعرضک طالعلری
 بربرندن یاوراوملادی . انکلیزلر آنجق « بیکشوته » ، « لانکه مارک » کی برایکی کویک انقاضنی

آلہ بیلہ کاری حالہ فرانسز لردہ وردون اطرافندہ ۱۹۱۶ ہارندہ آلمانلرک وردون مهاجمہ لرنندہ الہ کچیردکلرینک نصفی بیلہ استرداد ایدہ مہ دیلر . شیمدی او غولانہ مقاتلاتدن صوکرہ ، غرب جہہ سندہ نسبی بر سکون وار .

ایتالیان جہہ سندہ مایس نہایتلرنندہ ۱۰ نجی ایزونزو ملحمہ سی دوام ایدیوردی . اوچ آی قدر دیکلہنن ایتالیانلر، عظیم مقدارده انکلیر وفرانسز طوپیجی وہ یارہ قوتلری جمع ایتدکن صوکرہ آگستوس نصف اخیرندہ ۱۱ نجی ایزونزو میدان محاربہ سنہ کیریشدیلر . علی روایۃ طار برجہہ یہ ۱۰۰۰ بطاریہ آغیر و خفیف طوپ جمع ایدہن (قادرونا) بو سفر مطلقا موفق اولہ جغنی ظن ایدیوردی . لکن آوستریالیرک خارق العادہ مقاومتلری ایتالیانلرہ آنحق جزئی بر اراضی شیریدی و (غوریج) شمالندہ (مونته سانتو) بی قازاندیردی . ایتالیانلر تریستہ یہ دوغری همان بر آدم بیلہ آتہ مادیلر . هیچ شبہ سز ۱۵۰ بیک ایتالیانک قانی آقدی .

ماکدونیا جہہ سندہ صوک کونلردہ مناستر شمالندہ فرانسز و صرب قوتلری خیلی فعالیت کوستہ ریپورلر فقط بونلر ، علی العادہ محارباتدن عبارتدر و هیچ بر نتیجہ بکلہ نہ من . شرق جہہ سندہ (کورہ نسکی) اوردولری ۱ آموزدہ غالچیا دہ ، بر رسیلوفک کچن سنہ کی حرکاتی تقلیداً (نارایوفقا) ، (برزہ زانی) طرفلرنندہ تعرضہ کچدیلر و بوتون ضایعاتلرینہ رغماً آنحق (قونیوشی) کونی الہ کچیرہ بیلدیلر . عثمانی ، آلمان و آوستریا - مجار قوتلری مواجمہ سندہ بوقدر جق بر نتیجہ استحصال ایدہ بیلن (کورہ نسکی) تعرضندن صوکرہ ، پرنس لٹوپولہ دوباوہرک اوردولری ۲۰ آموزدہ مقابل تعرضہ کچدیلر . و (زلوچوف) قربندہ روس جہہ سنی یاردیلر . کچن بستہ دن بری غالچیا دہ پک شانلی برمدافہ دہ بولونان تورک قوتلرینک دہ اشتراک ایتدکلری بوتعرض ایکی ہفتہ دہ روسلری غالچیا و بوقووینادن روس اراضیسنہ آتمقلہ نتیجہ لندی . روس - رومن جہہ سندہ دہ کرک (فوقشانی) شمالندہ ، کرک (اویتوز) و (سوزیتا) وادیلرنندہ پک مہم نقاط ضبط ایدلہی . غربک الکچتین محاربہ لرنہ رغماً احوالی سکون وامینتلہ تلقی ایدہن آلمان ارکان حربیہ سی ، ایلول بدایتندہ ریغا جہہ سندہ (دوینا) نہری اوزرنندہ روس جہہ سنی یاردی . بر حملہ دہ روسلری اک مہم بلدہ لرندن اولان و اساساً مستحکم ایکن (۹۱۵) دن بری پک زیادہ تحکیم ایدیلن (ریغا) و جوارینی ضبط ایتدیلر . الیوم ۱۲ نجی روس اوردوسی انہزام تام حالندہ بولونیور . ریغا مظفرینک نتیجہ سی ، اغلب احتمالات ، تا (پترسبورغ) شہرینی استہداف ایتدکدہ در . آلمانلر روسیہ نک متفقریلہ یکانہ طرق مواصلہ سنی دہ کسمک و استقلالی ایچون چیرپنان فنلانڈیہ لیلرہ آل ویرمک ایستہ یورلر کی کورونیور .

تحت البحر حربی بیامان برشدتلہ دوام ایدیور . ہر آیک یگون غیرتی بر میلیون طونہ قریب بر مقدارہ بالغ اولیور . شباطدن بری تخمیناً ۶،۵ میلیون طون سفینہ قعر دریایہ ایندی . ہر حالہ تحت البحر حربی بطی ، فقط امین آدیملرلہ نتیجہ یہ بڑی یاقلاشدیریور . بوضایعات اوقدر آغیردرکہ ایتلاخلیرک اوکوندکلری انشات جدیدہ لری بونک حتی نصفی بیلہ تلافی ایدرمن .

عثمانی جہہ لرندن حزراندن بری بویوک بر حرکت اولمادی . هیچ شبہ سز بوندہ شدید یاز صیجافلرینک دہ تأثیری وار . شمالدہ غالچیا دہ دشمن ازلیمزک مغلوب اوردولرینی قوغالایان تورک دلاورلرینک قارداشلری غزہ جہہ سندہ کمال موقعیتلہ انکلیرلری طور دیردیلر . عراق و ایران جہہ سندہ دہ ایکی خصم متمرد مزک مشترک پلانلرینی بوزدیلر . عثمانی اوردوسی ، موسم ایلریلہ دیکہ علورینز اولاحق یکی محاربہ لرہ کمال متانتلہ منتظر بولونیور .